

Broj: 01-560/21
Podgorica, 6.07.2022. godine
MK

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 28 i 41 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sl. list CG", br. 42/11 i 32/14) nakon završenog postupka po sopstvenoj inicijativi daje

MIŠLJENJE

I Uvod

1. Zaštitnik je informisan da JU Umjetnička škola za muziku i balet „Vasa Pavić“ u Podgorici, ne posjeduje odgovarajuću upotrebnu dozvolu. Tim povodom izvršen je uvid u Izvještaj o utvrđivanju kvaliteta obrazovanja i obuke Centra za stručno obrazovanje od 04.05.2020. godine¹, u odjeljenju Usklađenost rada sa zakonskim propisima, između ostalog ističe se da škola nije licencirana od strane odgovarajućih autorizovanih organizacija. Takođe, Zaštitnik je imao i obraćanja građana, koja su se odnosila na rad pomenute obrazovno-vaspitne ustanove., koja su se odnosila na odabir muzičkih instrumenata i upis djece u srednju školu. U oba slučaja, Zaštitnik nije sprovodio postupak, jer je od strane podnosilaca pritužbe obaviješten da je problem, u međuvremenu riješen.

II Postupanje Zaštitnika

2. Zaštitnik je, imajući u vidu činjenicu da je od sačinjavanja Izvještaja Centra za stručno obrazovanje, prošlo skoro dvije godine, od JU Umjetničke škole za muziku i balet „Vasa Pavić“ u Podgorici, zatražio izjašnjenje na okolnosti neposjedovanja licence te da li je u međuvremenu iniciran postupak dobijanja upotrebne dozvole – licence za rad. Umjetnička škola za muziku i balet „Vasa Pavić“ u Podgorici ni nakon urgencije Zaštitniku nije dostavila odgovor – izjašnjenje.

3. Zaštitnik je izvršio uvid u Izvještaj o utvrđivanju kvaliteta obrazovanja i obuke u JU Umjetničkoj školi za muziku i balet „Vasa Pavić“ od 4.05.2020. godine koji je sačinio Centar za stručno obrazovanje. Takođe izvršen je uvid u veb sajt te ustanove².

4. Zaštitnik je zatražio informacije od Centra za stručno obrazovanje kao Uprave za inspeksijske poslove u vezi sa funkcionisanjem škole.

5. Centar za stručno obrazovanje 13.06.2022. godine dostavio je izjašnjenje u kojem se navodi: da su predstavnici Centra za stručno obrazovanje obišli školu i utvrdili da je napravila plan za unapređenje rada na osnovu preporuka iz izvještaja o utvrđivanju kvaliteta, i da je u većoj mjeri taj plan ispoštovan; da što se tiče preporuka koje je Zaštitnik pomenuo u dopisu postoji sljedeće stanje: Škola se vodi na Upravu za zaštitu kulturnih dobara i dobijanje upotrebne dozvole je u proceduri već duži vremenski period, svi obrazovni programi koji se izučavaju u školi su licencirani od strane Ministarstva prosvjete, škola je uradila Pravilnik o protivpožarnoj zaštiti i svi protivpožarni aparati su uredno atestirani, još uvijek plan za evakuaciju u slučaju opasnosti nije urađen, ali je i to u fazi izrade, škola do sada nije imala djecu sa posebnim obrazovnim potrebama kola su anala smetnje sa kretanjem, ali ako bi se pojavilo dijete sa smetnjom u kretanju, Uprava škole tvrdi da bi se problem brzo riješio sa gumenom trakom, jer se radi o samo tri stepenika. Na kraju se ističe da ni jedna od institucija kojima je izvještaj dostavljen nije obavijestio Centar da je preduzeo određene aktivnosti po pitanju preporuka iz izvještaja o utvrđivanju kvaliteta rada.

¹ [file:///D:/Downloads/Izvjestaj%20JU%20Umjeti%C4%8Dka%20%C5%A1kola%20za%20muziku%20i%20balet%20%E2%80%9E%20Vasa%20Pavi%C4%87%E2%80%9C%20\(1\).pdf](file:///D:/Downloads/Izvjestaj%20JU%20Umjeti%C4%8Dka%20%C5%A1kola%20za%20muziku%20i%20balet%20%E2%80%9E%20Vasa%20Pavi%C4%87%E2%80%9C%20(1).pdf)

² <https://vasapavic.me/>

6. Uprava za inspeksijske poslove 24.06.2022. godine dostavila je izjašnjenje u kojem se navodi: da je inspekcija po obavještenju Zaštitnika po službenoj dužnosti pokrenula postupak inspeksijskog nadzora u JU Umjetničke škola za muziku i balet „Vasa Pavić“ u Podgorici i 13.06.2022. godine u Ustanovi je izvršen inspeksijski nadzor ; da je inspektor u najbitnijem konstatovao da nema osnova za preduzimanje mjera i radnji iz svoje nadležnosti, jer Ustanova shodno čl. 50 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju posjeduje od nadležnog ministarstva za poslove prosvjete rješenje o licenciranju za izvođenje obrazovnih programa, da je ustanova upisana u Centralni registar privrednih subjekata i da shodno odredbama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, ima imenovanog direktora.

III Utvrđene činjenice

7. Iz dostavljenih izjašnjenja i raspoložive dokumentacije proizilazi:

- da umjetnička škola u Podgorici postoji dugi niz godina i da je 2005. godine, Rješenjem o registraciji Privrednog suda u Podgorici utvrđen naziv škole: Javna ustanova Umjetnička škola za muziku i balet “Vasa Pavić” u Podgorici;
- da je Rješenjem Uprave za zaštitu kulturnih dobara, zgrada Muzičke škole dobila status nepokretnog kulturnog dobra od lokalnog značaja, a objekat i njegova zaštićena okolina u vlasništvu je JU Muzeji i galerije;
- da postoji Matična ustanova u područna odjeljenja u Tološima, Danilovgradu, Golubovcima i Tuzima;
- da se u školi sprovode sledeći programi:
  - Osnovno muzičko obrazovanje,
  - Srednje muzičko obrazovanje.
  - Osnovno baletsko obrazovanje i
  - Srednje baletsko obrazovanje³;
- da je konstituisan Školski odbor, Savjet roditelja i Đački parlament;
- da je tokom 2020. godine Centar za stručno obrazovanje imanovao tim za eksterno utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada, obuke i realizacije obrazovnog programa u Školi i da je nivo kvaliteta procijenjen kao *izvrstan*;
- da je u školskoj 2019/2020 godini upisano 1378 učenika, a od toga 94 ili 6,82 % u srednjoj školi;
- da postoji Tim za inkluziju na nivou škole;
- da je donešen Plan integriteta kao osnovni antikorupcijski dokument na nivou škole;
- da Školska zgrada nema upotrebnu dozvolu;
- da ne postoji plan evakuacije u slučaju opasnosti;
- da kao savremeni školski objekat, škola nije prilagođena za djecu sa posebnim potrebama - ne posjeduje lift niti prilaznu rampu, kao ni sanitarne prostorije.

IV Relevantni propisi

8. Ustavom Crne Gore („Sl. list CG“ br. 1/7) utvrđeno je:

Dijete uživa prava i slobode primjerno njegovom uzrastu i zrelosti. (Član 74/1)

Jemči se pravo na školovanje pod jednakim uslovima. (Član 75/1)

9. Konvencijom o pravima djeteta UN-a, garantovano je:

U svim akcijama u vezi s djecom, bez obzira da li ih poduzimaju javne ili privatne društvene dobrotvorne institucije, sudovi, upravne vlasti ili zakonska tijela, najbolji interesi djeteta biće od prvenstvenog značaja. (Stav 1, Član 3)

10. Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom propisuje:

Države potpisnice preduzeće sve potrebne mjere kako bi osigurale da djeca sa invaliditetom uživaju sva ljudska prava i osnovne slobode na osnovu jednakosti sa drugom djecom.

2. U svim akcijama koje se odnose na djecu sa invaliditetom prvenstvena pažnja biće posvećena najboljem interesu

³ <https://vasapavic.me/program/osnovna-muzicka-skola/>

djeteta. (čl. 7 st. 1 i 2)

Da bi licima sa invaliditetom omogućile da samostalno žive i u potpunosti učestvuju u svim aspektima života, države potpisnice preduzeće odgovarajuće mjere da licima sa invaliditetom, na osnovu jednakosti sa drugima, osiguraju pristup izgrađenom okruženju, prevozu, informacijama i komunikacijama, uključujući informacione i komunikacione tehnologije i sisteme, kao i drugim uslugama i objektima namijenjenim javnosti, kako u urbanim tako i u ruralnim sredinama. Ove mjere, koje će uključivati identifikaciju i uklanjanje prepreka i barijera pristupačnosti, između ostalog će se primjenjivati na:

(a) Zgrade, puteve, prevoz i druge unutrašnje i spoljne objekte i postrojenja, uključujući škole, stambene objekte, medicinska zdanja i radna mjesta; (čl. 9st.1.tač.1)

11. Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju ("Sl. listu RCG", 31/05, 49/07, "Sl. listu CG", br 21/09,... 45/10, ..., 44/13, ... 47/17), propisano je:

Ustanova je autonomna u obavljanju svoje djelatnosti, u skladu sa zakonom. (čl. 6/1)

Obezbjedivanje i unaprjeđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada obavlja ustanova (samoevaluacija) svake godine po pojedinim oblastima, a svake dvije godine u cjelini.

Obezbjedivanje i unaprjeđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada ustanova, najmanje svake četiri godine, obavlja Centar i Zavod za školstvo (evaluacija). (čl. 17 st. 1 i 2)

Umjetničko obrazovanje obavljaju škole za osnovno i srednje umjetničko obrazovanje, u skladu sa zakonom. (čl. 27/4)

Direktor ustanove:

1) planira, organizuje i rukovodi radom ustanove;
2) organizuje racionalno i efikasno izvođenje obrazovnog programa;
3) obezbjeđuje jednakost učenika u ostvarivanju prava na obrazovanje i vaspitanje, u skladu sa njihovim sposobnostima;

4) priprema predlog godišnjeg plana rada i odgovoran je za njegovo sprovođenje;

5) rukovodi radom nastavničkog, odnosno stručnog vijeća;

6) vrši izbor nastavnika, stručnih saradnika i drugih zaposlenih u ustanovi;

7) predlaže akt o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta;

8) vrši stručno-pedagoški nadzor;

9) odlučuje o pravima i obavezama zaposlenih, u skladu sa zakonom;

10) podstiče stručno obrazovanje i usavršavanje nastavnika i predlaže njihovo napredovanje;

11) donosi plan unapređenja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada ustanove;

12) zastupa i predstavlja ustanovu i odgovoran je za zakonitost rada ustanove;

13) saraduje sa roditeljima i sredinom;

14) obrazuje komisije za provjeru znanja učenika u toku trajanja nastave, na zahtjev učenika, roditelja ili staratelja;

15) obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom ustanove. (čl. 82/1)

12. Zakonom o zaštiti i spašavanju ("Službeni list Crne Gore", br. 013/07 od 18.12.2007, 005/08 od 23.01.2008, 086/09 od 25.12.2009, 032/11 od 01.07.2011, 054/16 od 15.08.2016, 146/21 od 31.12.2021)

Preventivne aktivnosti i postupanja za zaštitu i spašavanje su:

1) izrada procjene ugroženosti od mogućih rizika;

2) izrada planova za zaštitu i spašavanje;

3) uređivanje prostora i izgradnja objekata koji su u funkciji zaštite i spašavanja;

4) uspostavljanje sistema zaštite i spašavanja;

5) obezbjeđivanje materijalnih sredstava, lica i drugih resursa potrebnih za izvršavanje planiranih aktivnosti. (čl. 8)

Zaštita i spašavanje sprovodi se na osnovu planova zaštite i spašavanja.

Planovi zaštite i spašavanja su: nacionalni planovi zaštite i spašavanja (u daljem tekstu: nacionalni plan), opštinski planovi zaštite i spašavanja (u daljem tekstu: opštinski plan) i planovi zaštite i spašavanja privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika (u daljem tekstu: preduzetni plan). (čl. 33/1)

Privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici u čijim objektima i prostorima gdje obavljaju privrednu, obrazovnu, zdravstvenu, socijalnu, kulturnu, sportsku i drugu djelatnost može doći do ugrožavanja ljudi, materijalnih

dobara i životne sredine usljed djelovanja elementarnih nepogoda, tehničko-tehnoloških i drugih nesreća dužni su da izrade preduzetne planove. (čl. 49)

13. Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sl. list CG" br. 42/11 i 32/14) propisuje:

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda. (član 41/1)

14. Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Sl. list CG“ 53/14)

Kada pritužba sadrži sve podatke (elemente) neophodne za postupanje, Zaštitnik/ca će od organa, organizacije, poslodavca, drugog pravnog ili fizičkog lica na koje se pritužba odnosi (u daljem tekstu: protivna strana) zatražiti da u određenom roku dostavi izjašnjenje na navode podnosioca/teljke pritužbe.

U zahtjevu za izjašnjenje iz stava 1 ovog člana Zaštitnik/ca navodi sadržinu pritužbe i određuje rok za dostavljanje izjašnjenja na navode podnosioca/teljke pritužbe.

Ako protivna strana u ostavljenom roku ne dostavi pisano izjašnjenje iz stava 1 ovog člana Zaštitnik/ca će uputiti ponovni zahtjev (urgenciju) za dostavljanje tog izjašnjenja.

Ukoliko ni nakon ponovnog zahtjeva protivna strana ne dostavi zatraženo izjašnjenje, Zaštitnik/ca može na osnovu podataka kojima raspolaže zauzeti stav i mišljenje i o tome obavijestiti podnosioca/teljku pritužbe.

V Zaključna ocjena

15. Na osnovu sprovedenog postupka proizilazi da se u JU Umjetnička škola za muziku i balet "Vasa Pavić" u Podgorici, ostvaruje osnovno i srednje umjetničko obrazovanje, shodno odredbi čl.18 st.1 tač 3 i 27 st. 4 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, koje se odvija, osim u Matičnoj školi i u četiri područna odjeljenja. Takođe u Školi se sprovode i četiri programa obrazovanja: Osnovno muzičko obrazovanje, Srednje muzičko obrazovanje; Osnovno baletsko obrazovanje i Srednje baletsko obrazovanje. Predmet interesovanja Zaštitnika bilo je obavljanje obrazovno-vaspitanog programa u Matičnoj školi.

16. Zaštitnik je imao u vidu da je Centar za stručno obrazovanje tokom 2020. godine, formirao tim eksternih evaluatora za utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitanog rada u JU Umjetničkoj školi za muziku i balet „Vasa Pavić“ Podgorica, sa zadatkom da izvrši eksterno utvrđivanje kvaliteta obrazovno vaspitanog rada, obuke i realizacijue obrazovnih programa u školi i sastavi izvještaj koji sadrži: procjenu kvaliteta, obrazloženje i preporuke sa predlogom mjera koje ustanova treba da preduzme za unaprjeđenje kvaliteta obrazovno-vaspitanog rada. Shodno objavljenom izvještaju o utvrđivanju kvaliteta obrazovanja i obuke Centra za stručno obrazovanje, Škola je dobila izvrstan nivo kvaliteta. Imajući u vidu navedeno, te činjenicu da do sada nije bilo pritužbi u ovom dijelu, Zaštitnik nije dovodio u pitanje kvalitet obrazovno vaspitanog rada u cijelu nastave/učenja i izvođenja programa.

Međutim tokom nadzora su zapaženi određeni nedostaci u dijelu usklađenosti rada ustanove sa zakonskim propisima, a koji se u najvećem dijelu, odnose na obezbjeđivanje bezbjednosti u Školi (neposjedovanje planova zaštite i spašavanja – evakuacije), te prilagođavanju djeci sa smetnjama u razvoju. Naime, ustanovljeno je da školska zgrada nema upotrebnu dozvolu, nema pravilnik o zaštiti od požara i ne postoji plan evakuacije u slučaju opasnosti. Pomenuti izvještaj je (kako se u istom navodi u dostavnoj naredbi) dostavljen je Ministarstvu prosvjete, Centru za stručno obrazovanje, Upravi za inspeksijske poslove i Zavodu za školstvo.

17. Podsjećamo da je u obrazovno vaspitnim ustanovama kao i drugim javnim ustanovama u kojima borave djeca, potrebno obezbijediti najviši nivo bezbjednosti i sigurnosti. Naime, djeca u školama borave i šest sati u toku dana, dakle najveći dio dana, te prostor u kom borave mora biti siguran. Takođe moraju postojati smjerice o napuštanju objekta u određenim vanrednim okolnostima, a naročito imajući u vidu da su u prethodnom periodu pojedine obrazovno vaspitne ustanove u Crnoj Gori dobile elektronskim putem prijetnje po bezbjednost djece (stizale su dojave da se u objektu nalazi bomba). Tom prilikom su iz tih objekata evakuisana djeca.

Shodno Zakonu o zaštiti i spašavanju Državni organi, organi državne uprave, organi opštine, privredna društva, druga pravna lica, preduzetnici i fizička lica dužni su da planski organizuju i sprovode preventivne i operativne aktivnosti i postupanja za zaštitu i spašavanje. Jedna od preventivnih aktivnosti je i izrada planova za zaštitu i spašavanje. Polazeći o te zakonske norme Zaštitnik ukazuje na potrebu da su sve obrazovno vaspitne ustanove u obavezi da izrade planove evakuacije i uputstva za postupanje u slučaju opasnosti od požara i ostalih vanrednih događaja (diverzija, ratna dejstva, terorizam i sl.) Upustvo bi propisalo način postupanja u slučajevima opasnosti,

način izvođenja evakuacije (puteve evakuacije), imena zaposlenih koji će voditi evakuaciju, mjesta na koja će se zaposleni evakuisati, oprema za evakuaciju, odgovorna lica za djecu sa smetnjama u razvoju (koja nemaju asistenta u nastavi).

18. Na osnovu dobijenih izjašnjenja, konstatuje se JU Umjetnička škola za muziku i balet "Vasa Pavić" u Podgorici nije prilagođena za djecu sa posebnim potrebama - ne posjeduje lift niti prilaznu rampu, kao ni prilagođene sanitarne prostorije. Podjećamo da shodno strateškim dokumentima, kao i međunarodnim konvencijama, država je dužna da preduzme mjere i radnje kako bi se sve vaspitno-obrazovne ustanove učinile pristupačnim za djecu sa invaliditetom, a u pojedinim školama je potrebno objezbijediti i liftove. Stoga je Uprava škole dužna da preduzme aktivnosti kako u cilju dobijanja odgovarajuće upotrebne dozvole, tako i obezbeđivanju pristupa djeci sa smetnjama u razvoju, iako u ovom trenutku škola nema učenika sa smetnjama u razvoju.

Iako je JU Umjetnička škola za muziku i balet "Vasa Pavić" smještena u zgradi koja je dobila status nepokretnog kulturnog dobra od lokalnog značaja, to nije razlog da se ne preduzmu aktivnosti na njenom razumnom prilagođavanju – obezbeđenju adekvatnog pristupa djeci sa tjelesnim smetnjama (koja imaju otežano kretanje, koriste kolica i dr.), kao i prilagođeni toalet.

19. Zaštitnik podsjeća da Konvencija o pravima djeteta UN propisuje dostupnost, pristupačnost, prihvatljivost i prilagodljivost kao svojstva obrazovanja. Sljedstveno tome obrazovanje treba da bude u skladu sa stanjem i potrebama đaka. Takođe shodno viziji Strategije inkluzivnog obrazovanja (2019/2025)⁴ djeci sa posebnim obrazovnim potrebama treba obezbijediti dostupno, pristupačno i kvalitetno inkluzivno obrazovanje na svim nivoima.

Na osnovu utvrđenog stanja, a u cilju ostvarivanja prava i najboljeg interesa djeteta, Zaštitnik

UKAZUJE

JU Umjetničkoj školi za muziku i balet "Vasa Pavić" u Podgorici:

- da intenzivira aktivnosti u cilju dobijanja upotrebne dozvole;
- da preduzme aktivnosti na prilagođavanju objekta za djecu sa smetnjama u razvoju;
- da donese plan postupanja u slučaju opasnosti.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA
ORNE GORE
Snežana Mijušković

D-na:

- JU „Vasa Pavić“ u Podgorici
- Centru za stručno obrazovanje
- Uprava za inspekcijske poslove
- a/a

⁴ <http://www.skolskiportal.edu.me/Inkluzivno%20obrazovanje/Strategija%20inkluzivnog%20obrazovanja%202019-2025.pdf>